

MUSEUM KENNERLAND

Historisch Genootschap **MKG** Midden-Kennemerland

Nieuwsbrief

jaargang 15
nummer 42

issn:
1382-9351

december
2007

*Prettige Kerstdagen
en een
voorspoedig
2008**

* 2008 is het jaar van het religieus erfgoed

foto: Cor de Boer, 1997

Activiteitenkalender:

maandag 7 januari: inloopavond in Museum Kennemerland, vanaf 20:00 u.
maandag 4 februari: inloopavond in Museum Kennemerland, vanaf 20:00 u.
dinsdag 19 februari: Lezing door archeoloog en kastelendeskundige Jean Roefstra: Onderzoek naar de verdwenen kastelen in Beverwijk en Heemskerk Organisatie: NIVON Beverwijk e.o. Gebouw Tropica, Constantijn Huygensstraat 99, Heemskerk. Zaal open om 19:30 u, aanvang 20:00 uur. Toegankelijk voor zowel leden als niet-leden. Zie: www.nivonbeverwijk.nl
maandag 3 maart: inloopavond in Museum Kennemerland, vanaf 20:00 u.
donderdag 17 april: jaarvergadering HGMK

foto: Jean Roefstra

Een beeld van het bezoek aan het Noordhollands Archief in november.

Contributie 2008

Bij deze laatste nieuwsbrief van het jaar ontvangt u zoals gebruikelijk een acceptgirobiljet voor het voldoen van uw contributie voor 2008.

In de vorige nieuwsbrief heeft u al kunnen lezen dat in de jaarvergadering in april 2007 is besloten de contributie met ingang van 2008 te verhogen tot € 12,- per jaar (voor leden die het Ledenbulletin en de nieuwsbrieven per post ontvangen wordt een bijdrage in de verzendkosten gevraagd van € 4,-). Een hogere bijdrage is welkom en wordt gestort in het "Ondersteuningsfonds" waaruit bijzondere aankopen voor het Museum of voor het Genootschap worden gefinancierd.

Als u voor de betaling geen gebruik maakt van het acceptgirobiljet verzoeken we u dringend bij uw betaling het betalingskenmerk te vermelden (Het betalingskenmerk is getal dat naast het over te schrijven bedrag is gedrukt. In het voorbeeld is dat 1 7000 1505) Zonder dit nummer kunnen we uw betaling niet registreren.

Uw betaling zien wij graag vóór 1 april tegemoet. U bespaart uzelf en ons extra kosten en moeite door op tijd te betalen. Bij voorbaat hartelijk dank,

J. de Boer, penningmeester

Bruikleen van een schilderij van Pieter de Putter

Museum Kennemerland verkreeg van een particulier een aardig schilderij van Pieter de Putter in bruikleen.

Het is verworven op de veiling van Sotheby's in Amsterdam, 13 november 2007, no 40. Het vertoont een echtpaar in een schuur of mogelijk in de deel van een boerderijtje, bezig met een zootje zoetwatervis. Het lijkt erop dat de vis wordt schoongemaakt en voorbereid voor de markt. Het werk is geschilderd met olie- verf op paneel (43,2 x 55,5 cm) en voorzien van een signatuur (DPVT).

Pieter de Putter, Den Haag of Middelburg vóór of omstreeks 1600 - 1659 Beverwijk, is vooral bekend om zijn soms zeer fraaie visstillevens maar ook van diverse portretten. Of De Putter in Beverwijk geschilderd heeft gedurende het laatste jaar van zijn leven dat hij daar woonde is onbekend, evenals de reden waarom hij uit Zuid-Holland naar het noorden ging.

Vorig jaar hadden we twee fraaie visstillevens in bruikleen uit musea in Dordrecht en in Delft. (zie de Nieuwsbrief van sept. 2006). Het schilderij hangt in de z.g.n. Burgemeesterskamer.

Huis van Geschiedenis Beverwijk

De gemeente Beverwijk was in 2006 nog van plan om Museum Kennemerland te ondersteunen bij een vernieuwing en een verhuizing naar een aantrekkelijk gebouw. Het huidige gebouw is te klein en de opstelling is gedateerd. De gemeente gaf Oerdwister Consult uit Groningen de opdracht om een en ander te onderzoeken.

Een van de belangrijkste adviezen was de verhuizing naar een groter pand; het voormalige buurthuis aan de Schans leek toen de beste locatie waar dan ook een van de grote wensen van HGMK in vervulling

kan gaan: de inrichting van een Historisch Informatie- en Documentatiecentrum.

Maar de gemeente werd geconfronteerd met bezuinigingen en ook het museum ontkwam daar niet aan. In haar vergadering van 8 november 2007 besloot de gemeenteraad van Beverwijk om op de voornoemde plannen voor het museum dusdanig te korten dat een verhuizing niet meer mogelijk is.

Pré Wonen, onze huidige sponsor, geeft echter nog niet op. Pré Wonen 'gelooft' in het nieuwe museum. Pré Wonen wil toch

nog samen met de gemeente Beverwijk, Museum Kennemerland en Oerdwister alternatieve mogelijkheden onderzoeken, bekijken en tegen het licht houden.

Het museumbestuur zal met het HGMK optrekken in deze ontwikkelingen. Beide instellingen zetten zich in voor de toekomst. Wij zijn nog in gesprek!

Bestuur Museum Kennemerland

Nieuwe aanwinsten voor de collectie Velsler Aardewerk

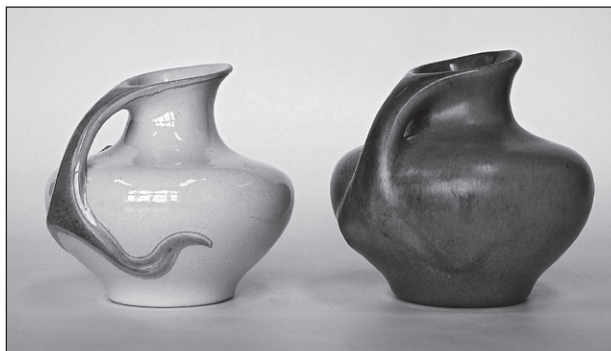
Op de verzamelaarsbeurs in november konden wij een kannetje aanschaffen van een model dat wij al bezaten met een vrij donkere, grijs gespotten glazuur. Dat grijze kannetje vertoont echter nauwelijks het reliëf van onze aankoop. (model nummer 182)

De beschildering van de aanwinst is duidelijk door de ontwerper C.J. Gellings zo bedoeld, aangezien het reliëf van zijn model wordt gevolgd en daarmee wordt geaccentueerd. Het is een variant van zijn model 107, waarvan het oor aan de onderzijde met een rechte hoek op het kannetje aansluit. Het is opgesteld als de nieuwe aanwinst in de vitrine Velsler Aardewerk in het Open Depot.

Daar staat ook een al eerder dit jaar verworven vaasje, dat voorzien is van het vroegste merk en dus omstreeks 1921 zal zijn vervaardigd door Mertens. Dat is overigens in

gebruik geweest als lampvoet en daarom helaas aan de onderzijde doorboord om een snoer door te leiden.

Fries Berkhout

De graf tombe van de familie Deutz van Assendelft op het kerkhof van de Nederlands Hervormde kerk te Heemskerk.

De vrees dat het enorme wortelstelsel van een boom op het kerkhof van de Nederlands hervormde kerk de graf tombe van de familie Deutz van Assendelft aangetast zou kunnen hebben, was de aanleiding om de grafkelder aan een inspectie te onderwerpen. De grafkelder werd gebouwd in december 1816 in opdracht van Andries Adolf Deutz van Assendelft (7-II-1764 – 17-6-1833) De familie bewoonde onder andere het kasteel Assumburg te Heemskerk. B. Wietsma van de Stichting Therbinth, die zich al vele jaren bezighoudt met de geschiedenis van en het toezicht op het kerkhof, verkreeg hiervoor toestemming van de gemeente Heemskerk. Voor toezicht op de naleving van de archeologische wetgeving en het documenteren van de vondsten verleenden J. Roefstra van de Stichting Historische Archeologie en de heer P.J.M.C. Janssen medewerking.

Op maandagmorgen 1 oktober werd de zware steen (174 x 128 cm) gelicht door medewerkers van de gemeente. Tijdens het vrijleggen van de steen kwam tot verrassing van de aanwezigen een loden pijp tevoorschijn. Deze diende als luchtkoker voor het graf.

Toen de grafzerk door een kraan verwijderd was kwam een opening tevoorschijn (120x170) waaraan te zien was dat in een recent verleden een reparatie was uitgevoerd: er waren twee lagen baksteen (rollaag; formaat 17x8x3½cm) toegevoegd op de oorspronkelijke toegang. Een steile bakstenen trap liep tot de ingang van de grafkelder. Deze grafkelder (binnenmaat circa 4,50 x 4,00 meter) bleek veel verder naar het Noordoosten te liggen dan men eerder aannam. Hierin bevonden zich 8 grafkisten van zware eikenhouten planken (circa 2½ cm dik). De conditie van het metselwerk (baksteenformaat 17x8x3½ cm) met snijvoegen van de gewelfde grafkelder bleek opmerkelijk goed en schoon te zijn. Het zag er als nieuw uit.

foto: J. Roefstra

De vloer was betegeld met zeer fraaie lichtbruin en groen geglaazuurde plavuizen (21x21x? cm).

De muren aan de west- en oostzijde waren "koud" tegen het muurwerk van het tongewelf gezet. Nergens werd een mogelijke beschadiging door boomwortels waargenomen waarvoor in eerste instantie gevreesd werd.

De grafkisten zelf waren zeer beschadigd. Mogelijk is dit gebeurd in augustus 1944 toen de kelder geïnspecteerd werd op het vermoeden dat het een illegale wapenopslag zou zijn. Maar een natuurlijk verval ligt ook voor de hand. Hetzelfde fenomeen is ook te zien aan de zware eikenhouten kisten in de grafkelder van de Janskerk te Haarlem, nu Noord-Hollands archief.

Op iedere kist lag -voorzover waargenomen kon worden- een koperen plaat met de familiegegevens van de bijgezette persoon.

Na alles ingemeten en gedocumenteerd te hebben werd met gepaste eerbied de kelder weer gesloten.

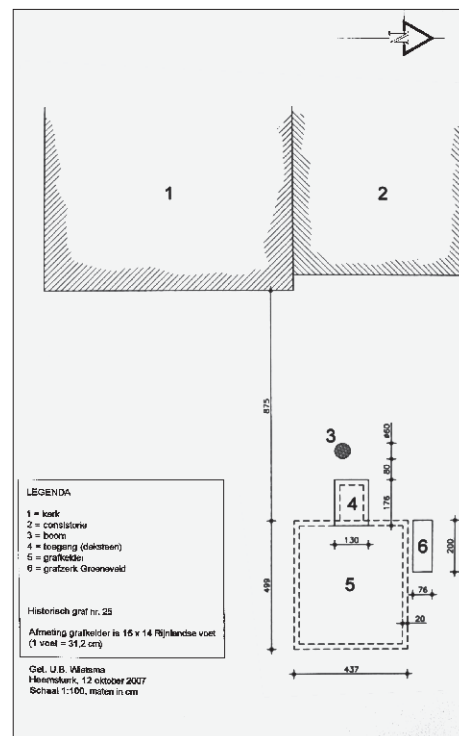
B. Wietsma en J. Roefstra

Bronnen:

Collectie H.K.H.: H. van Benthem, *Geschiedenis van het oude Heemskerk*, ongepubliceerd manuscript 1956.

B. Wietsma, 2007: *Verslag van de inspectie van de grafkelder van Deutz van Assendelft 1 oktober 2007*.

J. Roefstra, 2007: *Rapportage inspectie grafkelder 1 oktober 2007 te Heemskerk*.

In de grafkelder (historisch graf nummer 25, vak 14) liggen begraven:

1. Vrouwe Jacoba Margaretha Maria Boreel, geb. 11-02-1770, ovl. 03-12-1816, echtgenote van Mr. Andries Adolf Deutz van Assendelft.
2. Angelica Wilhelmina Deutz, 14 jaar, ovl. 23-03-1820.
3. Willem Cornelis Deutz van Assendelft, geb. 02-11-1790, ovl. 12-05-1824
4. A.A. Deutz, 7 maanden, ovl. 18-01-1833.
5. Andries Adolf Deutz van Assendelft, geb. 07-11-1764, ovl. 17-06-1833, weduwnaar van nummer 1.
6. Jacob Maarten Deutz van Assendelft, geb. 06-10-1803, ovl. 30-09-1858.
7. Hendrik Jan Deutz van Assendelft, geb. 01-01-1792, ovl. 1859.
8. Johanna Josina Willinck, geb. 17-06-1810, ovl. 15-12-1867, weduwe van nr 6.

Errata

De heer Antoon Steevens reageerde op het artikeltje met foto's van Bakkerij Steevens in de Baanstraat. Hij zag graag een rectificatie m.b.t. het volgende:

1. dat de foto's niet door Henk maar door hem (Antoon) ter beschikking zijn gesteld.
2. dat de geboortedatum van de weduwe Grietje Steevens-Boot is 22 juli i.p.v. 18 juli 1876.

Ook met het onderschrift bij de foto van De Schans in de vorige Nieuwsbrief

is iets misgegaan. De heer Marsman wist ons te melden dat de foto niet -zoals wij vermeldden- uit de jaren '50 kan zijn, maar waarschijnlijk uit de late jaren '30 dateert; in elk geval van vóór 1941. Hij werkte van 1942 tot 1949 bij de Rijks Belastingdienst, die in die jaren in het pand gehuisvest was. Op een betere afdruk van de foto is te zien dat het gebouw nog in gebruik is als horeca-gelegenheid, hoewel de gevelbelettering met OUD-MEERENSTEYN al verwijderd is.

De heer Marsman heeft in de oorlogsjaren vanaf zijn werkplek met eigen ogen

kunnen zien hoe de klok en de vluchtheuvel van de Schans door de bezetters verwijderd werden, omdat ze daarvan teveel hinder ondervonden bij het oefenen met een van hun "geheime wapens", waarbij aan een lange lijn met dwarslatten een hele sliert manschappen op de fiets(!) met flinke snelheid verplaatst zou kunnen worden door één gemotoriseerd voertuig.

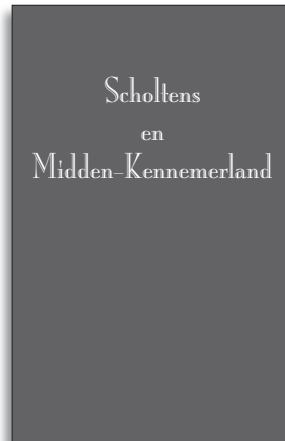
Iedere ervaren fietser kan zich wel voorstellen welk een succes dat geworden is. Er hoefde er dan ook inderdaad maar één uit balans te raken of zo'n vluchtheuvel kon behoorlijk in de weg liggen...

Scholtens nu voor €5,-

In de dure decembermaand kunnen wij u een aantrekkelijk voordeel bieden: Het boek "Scholtens en Midden-Kennemerland" bieden wij gedurende de maand december aan voor slechts € 5,00. Om uw geheugen nog even op te frissen, het boek bevat alle verhalen van Beverwijks oud-burgemeester. Het bestaat uit drie delen;

- deel 1 – zijn biografie
- deel 2 – Uit het verleden van Midden-Kennemerland
- deel 3 - De verspreide werken.

Het boek is verkrijgbaar in het Museum Kennemerland of door overmaking van € 5,00 (voor buiten de IJmond plus € 2,50 verzendkosten) op postbankrekening 224943 van het Historisch Genootschap Midden-Kennemerland.

boekenverkoop:

verkrijgbaar in Museum Kennemerland tijdens de openingsuren:	leden	niet-leden
Een mol in Arcadië - 50 jaar Velsler tunnels	€ 17,-	€ 21,50
Bromsnor tussen de aardbeinvelden	€ 12,50	€ 15,-
Scholtens en Midden-Kennemerland	€ 10,-	€ 17,50
Wat Mijnheer zegt moet gebeuren (<i>Waterland</i>)	€ 10,-	€ 12,50
Beverwijk en zijn industriële geschiedenis	€ 10,-	€ 10,-
Een straatje om in Beverwijk	€ 5,-	€ 5,-
Historische reeks:		
1 Dagverhaal der doormarceerende troepen (=Ledenbulletin 23)	€ 5,-	€ 8,-
2 Een haven in de Noordzee, een waterweg naar Amsterdam	€ 5,-	€ 8,-
3 Wijk aan Zee, dorp aan de branding (=Ledenbulletin 25)	€ 5,-	€ 8,-
Ledenbulletin 24	€ 5,-	€ 8,-
Ledenbulletin nr. 26 "40 jaar amateur-archeologie"	€ 5,-	€ 8,-
Ledenbulletin nr. 27	€ 5,-	€ 8,-
Ledenbulletin nr. 28	€ 5,-	€ 8,-
Ledenbulletin nr. 29	€ 5,-	€ 8,-
Ledenbulletin nr. 30	€ 10,-	€ 11,25
Alle charters uit het Museumbezit tussen 1500 en 1873, getranscribeerd en met samenvatting en/ of transportacteformulier en voorzien van een uitgebreid register, waarin o.a. alle persoonsnamen en veldnamen, in drie afzonderlijke delen gebundeld tot één gebonden boek van 274 pagina's. Op bestelling:	€ 24,-	
Transcriptie van de notulen van de vroedschapsvergaderingen van de stad Beverwijk vanaf 1642. Een schat aan interessante en verrassende gegevens over het wel en wee van de stad en haar burgers in vroeger tijden. Plastic ringband, Boek I (1642-1650), 57 pagina's Boek II (1650-1661), 86 pagina's Boek III (1661-1672), 86 pagina's Boek IV (1673-1685), ca 90 pagina's Op bestelling, per deel, boek of CD boek en CD samen	€ 7,50 € 10,-	
<i>U kunt zich voor een abonnement opgeven bij E. Toepoel, tel. 228497 email:eltydick@hotmail.com</i>		
Kaart van Beverwijk en Alkmaar van J. v. Deventer, 1560	€ 10,25	€ 10,25
Foto-CD met ruim 1200 ansichtkaarten van Beverwijk e.o.	€ 11,25	€ 13,50
Koen Mertens senior en Koen Mertens junior, 100 jaar kunstenaarschap	€ 4,-	€ 4,-
Het Mysterie van de Tijdgeest	€ 3,25	€ 3,25
Fiets-en wandelroute Midden-Kennemerland Inzicht	€ 3,-	€ 3,-
Een plattegrond van Beverwijk 1830 - 1840	€ 2,50	€ 2,50
Midden-Kennemerland in de Vroege en Hoge Middeleeuwen	€ 20,-	€ 20,-
Het ontstaan van Beverwijk als stedelijke nederzetting	€ 9,-	€ 9,-

colofon

De Nieuwsbrief is een uitgave van het Historisch Genootschap Midden-Kennemerland en Museum Kennemerland te Beverwijk en verschijnt 3 x per jaar. Daarnaast verschijnt 1 x per jaar een ledenbulletin voor de leden van het Genootschap.

Redactie: Arie van Dongen, Cor de Boer, Cor Castricum. Redactieadres: Vondellaan 62, 1942 LK Beverwijk; email: avdongen@wanadoo.nl

Secretariaatsadres Historisch Genootschap Midden-Kennemerland: J.J.M. Brakenhoff, Anemonenlaan 11, 1943 BC Beverwijk, telefoon 0251 - 226291 email: jabrak@wanadoo.nl

Nieuwe leden van het Genootschap kunnen zich opgeven bij de ledensecretaris: Mw. P.M. Pennycook-Hilbers, Acacialaan 65, 1943 GR te Beverwijk, tel. 0251-220150 email: gkpennycook@hotmail.com

De contributie bedraagt minimaal € 12,- per jaar (meer mag!) + voor leden buiten de IJmond € 4,- bijdrage in de portokosten. Nieuwe leden kunnen zich ook opgeven door dit bedrag over te maken op postgirorekening nr. 224943 t.n.v. Historisch Genootschap Midden-Kennemerland te Beverwijk, met de vermelding: "nieuw lid". U ontvangt dan p.o. het ledenbulletin + de reeds verschenen Nieuwsbrieven van dat jaar + een welkomstpremie.

Bezoek ook eens onze websites:
www.geschiedenisbank-nh.nl *doorklikken naar Beverwijk via de Erfgoed Adresgids, of via de links op:*
www.museumkennemerland.nl
www.archo-beverwijk-heemskerker.nl

Museum Kennemerland

Gedurende de wintermaanden is het museum geopend op zaterdag- en zondagmiddag van 14:00 tot 16:30 uur; in juni, juli en augustus op zaterdag, zondag en woensdag van 14:00 tot 17:00 uur.

Op feestdagen is het museum gesloten. Leden van het Historisch Genootschap hebben, met partner, gratis toegang.

Westerhoutplein 1, 1943AA Beverwijk
☎ 0251 214 507